

Der tiltrængtes et blad som vil være en ærlig talsmann for smaafolks sak

Alfred Eriksen grunnlegger av Nordlys i 1902

ske typen. Foto: Kjell-Arne Jenssen

HVA NÅ? Tida der eierne låner øret til sjølgode forretningsfolk og forførende kulturpersoner for å stake ut kursen til Troms Kraft bør nå definitivt være over.

Tre grep for å gjenreise TK

På den 3. side

Bernt Arne Bertheussen, Handelshøgskolen UiT – Norges arktiske universitet

Eierne, styret og den gamle ledelsen i TK får så rene flagrer i den nylig framlagte granskningsrapporten – ikke uten grunn. Det er nå rimelig å spørre om TK-skandalen kan være spikeren i kista for offentlig eierskap i bedrifter som driver i konkurranseutsatte markeder.

Ett alternativ er å privatisere selskapet. Kommunen og fylkeskommunen kan da bruke salgsgjinsten på velferd eller andre prosjekter som gir politisk mynt. Et annet alternativ er å delprivatisere TK. Da kommer det inn private aktører som kan holde de offentlige eierne i ørene.

Ikke selg høns i regnvær

Hvis eierne selger nå, like i etterkant av tidenes TK-skandale, vil prisen på selskapet kunne bli svært lav. Det er innbyggerne i Troms neppe tjent med. Jeg tror at det fortsatt kan være liv laga for et offentlig eid TK. Selskapet sitter tross alt på verdifulle vannkraftressurser, også etter Jämtkraft-salget, og de har kompetanse i bøtter og spann på produksjon og distribusjon av fornybar energi. Grasrøta i organisasjonen har hele tida skapt store verdier, og de lederne som har dummet seg ut er nå borte.

Skal vi imidlertid være tjent med å videreføre det offentlige eierskapet i TK, må dette praktiseres på en helt annen måte enn vi har sett de siste femten åra. Freidig som jeg er, vil jeg foreslå tre grep for å gjenreise Troms Kraft.

Grep 1: Fokuser på lønnsomhet

Eierne må vite hva de vil med TK. De må ha et tydelig mål med eierskapet sitt. Hvis ikke risikerer vi at selskapet vil vingle fra den ene «groffta» til den andre. Å fokusere på lønnsomhet og etablere TK som et økonomisk melkeku, bør være et tilstrekkelig hårete mål.

Eierne må ikke la seg friste til å bruke selskapet til aktiv næringsutvikling selv om det igjen skulle bli velfødd. Neste gang det blir behov for flere arbeidsplasser i fylket vårt og politikerne ønsker framgang og vekst, så hold fingrene av TK-fa-

BEDRIFTSFORSAMLING: Personene som bekler de mest sentrale vervene i Troms Krafts styringskjede gjør ikke dette i kraft av sin forretningskompetanse, men fordi de har gjort det bra i politikken. På bildet fra juni i fjor: F.v. styreleder Odd Roger Enoksen, leder av bedriftsforsamlingen Roald Linaker og nå avgått konsernsjef Oddbjørn Schei. Foto: Yngve Olsen Sæbbe

det. Det som drevne forretningsfolk ikke får til, makter i hvert fall ikke et offentlig eid og politisk styrt selskap. Idéen om å utvikle TK til et industrilokomotiv må nå gravlegges en gang for alle.

Forskning og mye erfaring viser at industrilokomotiver eller konglomerater – det vil si selskaper som er engasjert i ulike typer forretningsvirksomheter – er svært vanskelige å få til selv for innbitte kapitalister. På taffe konkurransearenaer er det nødvendig med spisskompetanse på hvert enkelt forretningsområde for å kunne lykkes. TK kan ikke satse på nye områder bare for å skåre politiske poeng.

Satsing krever relevant kompetanse og mer enn lånte fjær. Velgerne har nå fått demonstrert en gang for alle at politikere ikke evner å skape næringsutvikling i offentlig regi. Konsentrer dere heller om å tilrettelegge, ikke prøv dere på iverksettning.

Det første grepet – å fokusere på kjernevirksomhet – har den nye ledelsen i TK allerede tatt. De fleste tapslukene er nå skrellet vekk som en dyd av nødvendighet. Nå handler det om å la resten av organisasjonen få lov til å gjøre jobben sin. Og den kan de. Etter hvert vil overskuddene igjen kunne tikke inn på TK-kontoen.

Grep 2: Etablér en utbyttemaskin

Bortsett fra investeringer i vedlikehold, kompetanse og bygging av egenkapital bør de årlige overskud-

dene i sin helhet utbetales til eierne i form av utbytter. Det er to svært gode grunner til at TK bør bli en utbyttemaskin. For det første har eierne et legitimt behov for pengene. Utbytterne kan bidra til å finansiere offentlig velferd som barnehager, skoler og sykehjem.

Men det er like viktig, tror jeg, at overskuddene så raskt som mulig blir nappet bort fra ledelsen før det begynner å klø for nye i fingrene. Overskuddene som selskapet produserer, tilhører eierne – ikke ledelsen. Vi må unngå at oppsamlede overskudd og fete bankkonti igjen skal friste ledelsen ut på nye finansielle eventyr.

TK skal fokusere på kjernevirksomhet, ikke noe annet. Å ta ut alt av overskudd i form av utbytter kan bidra til å disiplinere ledelsen.

Grep 3: Profesjonaliser styringskjeden

Det er et kritisk grep for å kunne realisere Grep 1: Fokuser på lønnsomhet og Grep 2: Etablér en utbyttemaskin.

I Troms Krafts høyeste styrende

organ, Generalforsamlingen, sitter det ingen forretningsfolk, men to politikere. Sykepleieren Pia Svendsgaard (Arbeiderpartiet) representerer majoritets-eieren Troms Fylkeskommune, mens ingeniøren Øyvind Hilmarsen (Høyre) stiller for Tromsø kommune. Bedriftsforsamlingen, som blant annet skal sette sammen et nytt handlekraftig styre, ledes i dag av brigadepresten Roald Linaker (Arbeiderpartiet). Agronomen Odd Roger Enoksen (Senterpartiet), lever nå på oppsigelse som styreleder.

Gjennomgangen viser at personene som bekler de mest sentrale vervene i Troms Krafts styringskjede – Generalforsamlingen, Bedriftsforsamlingen og Styret – ikke gjør dette i kraft av sin forretningskompetanse, men fordi de har gjort det bra i politikken.

Da er det kanskje ikke så merkelig at et selskap som Troms Kraft blir brukt i et politisk spill, og at forretning kan komme i andre rekke? Nå er det på tide at eierne tar grep – ikke bare ett, men tre grep.

regjering klarer å sette Norge på riktig spor. Ja, vi kommer fortsatt lenge ennå til å være avhengig av olje og gass, men mindre for hvert eneste tiår. Det er nå våre fremtidige nasjonalinntekter skal skapes, gjennom utvikling og innovasjon. Når den siste olje tappes, er det for sent å begynne.

Kan en Solberg-regjering tenkes å bringe fremtiden til toppen av den politiske dagsorden? Hvis det blindt petrofile Frp kunne våkne fra populismens Askepott-søvn, ville det vært til stor hjelp. Foreløpig ser det dessverre ut til at kampen med symbolske vindmøller dominerer.

oddvar.nygard@nordlys.no

Nordlys PÅ MEDIEBRETT

- Ferske nyheter fra nordlys.no
- Les e-avisa der du er.
- Oppdatert værvarsel.

Men det er like viktig, tror jeg, at overskuddene så raskt som mulig blir nappet bort fra ledelsen før det begynner å klø for mye i fingrene.

Kronikkforslag sendes til: kronikk@nordlys.no

Krav til lengde: 5.000-5.200 tegn inkl. mellomrom. Legg ved portrettfoto.

Kronikkansvarlig: Terje Morken tlf. 77623585/ 90126067. E-post: terjet.morken@nordlys.no

GAUPEN
www.gaupen.no

- Varehenger fra kr 5.995
- Båthenger fra kr 7.495
- Yrkeshenger fra kr 15.495
- Skaphenger fra kr 23.995
- Hestehenger fra kr 33.995

Priser er veil inkl. mva. Frakt kr 500,- tilkommer på varebåt og yrkeshengere. Hest – Skaphenger er FOB Gaupen Reg. Omk. Kant tilkomme.

NYHET 2013
FLERE NYE MODELLER OG VEKTKLASSE

Andlimoen, Coop Byggmix	918 33 305
Bardu, Coop Byggmix	77 18 65 00
Finnsnes, Felleskjøpet	03 520
Storsteinnes, Felleskjøpet Storsteinnes .	03 520
Sørkjosen, Felleskjøpet	03 520
Tromsø, Felleskjøpet	03 520

KJØR NORSK